

breskve. Ko so namreč začeli bregove globoko prekopavati (rigolati) in saditi ameriške trte v gostilni vrstah, je bilo konec naših starih in mladih, dobrih in slabih breskev. Prevladalo je pravilo, da v moderen vinograd ne spada nič drugega kakor trta. Tukaj ni bilo nobenega praznega prostora več, nobenega laza. Umakniti se je moral celo fižol, ki je imel starodavno domovinsko pravico v starih vinogradih. Kaj se le breskev, ki je kolikor toliko oškodovala s svojo senco trte nasade! Dandanes so breskve jako redke. Le tučtam ob robu vinograde ali na pušči se je še ohranila kaka stara pokveka, ki že napol suha in vsa smolkava žalostno čaka svoje neizogibne usode. Mladega naraščaja ni več. Za kako smotreno pridelovanje tega krasnega sadu nima nihče niti smisla niti potrebnega znanja.

Kljub vsemu temu lahko trdimo, da je pridelovanje breskev mogoče; saj imamo poleg ugodnega podnebja dovolj primernih prostorov, ne da bi hoteli s tem izpodrinuti vinsko trto ali kako drugo kulturo. Pa tudi gospodarske razmere niso tako neugodne. In dokler bomo imeli čas za pridelovanje vina, bomo dobili tudi potreben čas za pridelovanje breskev, ki je vsaj za polovico lažje in cenejše.

2. Ali kaže vpeljati pri nas pridelovanje breskev? Preden moremo priporočati kak nov pridelek, se moramo vedno vprašati, ali se bo izplačal. Poglejmo najprej sadni trg in cene! V novejšem času je dobilo sadje kot poživilo in hranilo veliko večjo veljavo, kakor jo je imelo nekdanj. Zlasti velika mesta porabijo ogromne množine sadja. Umevno je, da premožnejši sloji segajo po bolj šemi blagu. Ako tega blaga ne pridelamo doma, ga dobimo pa iz drugih dežel in držav, da, celo iz drugih delov sveta. Breskev se uvezi v Avstrijo vsako leto za veliko milijonov kroa iz Italije, ki nas je izdala, zavratno napadla in ki trdovratno naskakuje meje naše domovine. Iz Amerike pride v Nemčijo in tudi k nam nabroji ladij polnih breskev.

Vsega tega bi ne bilo treba, ako bi mi doma pridelovali breskve in zalagali naš trg z njimi od začetka julija do konca septembra. Ko bi se mi čvrsto oprijeli pridelovanja breskev, bi Lahni morali sami jesti svoj pridelek, in Amerikanci naj se breskve prodajajo tistim, ki jih zalagajo z granačami. Poleg tega pa moramo vedeti, da naše breskve niso slabše kakor laške ali ameriške, v mnogih slučajih so celo boljše. Za trg ni torej nobene skrbi, zlasti ako bi se pridelovalo enotno blago v velikih množinah in bi se prodaja primerno organizirala ter bi država ščitila domač pridelak s primerno carino.

Kakor drugo sadje, tudi breskve nimajo stalne cene. Ta se ravna največ po kakovosti in po množini pridelka in po času, kdaj pride na trg, ter po raznih drugih okolnostih, zlasti je merodajna večja ali manjša oddaljenost od železnice iz glavnih tržišč. Lepe namizne breskve, posebno zgodnje, bodo imele vedno svojo dobro ceno: 40–50 vin. 1 kilogram na licu mesta bi se dalo vsekako računati. Na 1 ha gre okrog 600 dreves; ako računimo, da nam vrže od 3. leta naprej vsako drevo povprečno na leto samo 5 kg sadja, znaša to 3000 kg po 50 vin. = 1500 K. Ako dalje računimo, da nas stane nasad na 1 ha 1000 K in vsakoletno obdelovanje 500 K, se nam pokaže sledeči račun: Obrestovanje in amortizacija 7% od 1000 K 70 K, vsakoletni stroški za delo 500 K, skupni stroški 570 K. Dohodki 3000 kg po 40 vin. 1200 K, čisti dohodek od 1 ha 630 K.

Pri tem računu moramo upoštevati, da 10 let pridelujemo med breskvami lahko tudi druge kmetijske pridelke, kakor: ližol, grah, prva leta tudi krompir, kumare in razno zelenjad, jagode, ribez itd. Kot posebna prednost breskovih nasadov nasproti drugim sadnim plemenom je tudi ta, da breskev začne roditi takoj drugo, najkasneje pa tretje leto, prav tako, kakor trta. Breskev navadno rodi vsako leto, če je le v cvetju ne doleti kaka ujma. Tudi vzgoja v drevnici traja samo eno leto, ker se na stalno mesto sadijo z najboljšim uspehom enoletni požlahtnjenci. Seveda pa ne smemo zamolčati, da breskovi nasadi ne čakajo take starosti, kakor jablane ali hruške. Čez 15 do 20 let navadno začne propadati.

Iz povedanega lahko vsačdo posname, da bi se pridelovanje breskev pri nas marsikje boljše izplačalo, kakor vinograd, ki prinaša na leto povprečno komaj 300 do 500 K čistega dobička na 1 ha.

Italijansko bojišče.

Na bojišču proti Italijanom imamo v zadnjem tednu zaznamovati nekatere krajevne in delne uspehe. Na Doberdovski planoti so se Italijani močno trudili, potisniti svoje järke v večjo bližino naše bojne črte. Poplačati so morali ta svoj trud z izgubo ne samo teh jarkov, ampak tudi precejšnjega števila padlih in ujetnikov. Istotako je uspel napad naših čet južno od Mrzlega Vrha, kjer smo Italijanom iztrgali najsprednejšo postojanko. Tema uspehom na soški fronti se pridružuje oni na Rauckofelu, ki je gora, ležeča na Tirolskem, južno od Lienca, blizu koroške meje. Tamkaj so namreč Italijani zasedli sedlo na grebenu te gore in ga precej utrdili. Dne 7. aprila je

pa napad naših čet Italijanom iztrgal to postojanko. Od italijanske posadke ni nobeden utekel; kar ni pač ali ni bilo ranjeno, je bilo ujetu in sicer so naši ujeli 3 častnike in 150 mož, uplenili pa 2 strojni puški in mnogo vojnega gradiva. Ker sovražnik ne more uspeti na bojni črti, v svoji obnemogli jezi obstreljuje kraje za bojno črto.

Soška fronta — najhujša fronta.

Kakor znano, je angleški ministrski predsednik Asquith prejšnji teden obiskal italijansko fronto ob Soči. O svojih vtisih na tej fronti je izjavil: „Italijanska fronta je izmed vseh bojišč brezdvomno najbolj težavna, ker je sovražnik, ki stoji nasproti italijanski armadi, zbral na tem delu bojišča najboljši in najbolj žilave svoje čete. Kdor se z lastnimi očmi ni prepričal o teh težavah, jih ne more razumeti. Kar so storili Italijani, je naravnost občudovanja vredno.“ Mi pa dostavljamo: Kar smo storili mi, je vredno pa stokrat večjega občudovanja!

Lah zopet obstreljuje Gorico.

Težka italijanska artilerija je zopet z vso silo obstreljevala Gorico in druge kraje v ozadiju naše črte. Dne 6. in dne 10. aprila so padale težke italijanske granate v južni del Gorice. Lah je dne 10. t. m. naperil svoj ogenj tudi na avstrijsko bolnišnico v St. Petru pri Gorici in več drugih krajev na Goriškem. Na Koroškem sta največ trpela kraj Sv. Katarina in vas Ukve v Kanalski dolini; na Tirolskem pa kraja Levico in Roveret.

Zračni boji.

V sredo, dne 6. aprila, sta metala dva italijanska zrakovna bomba na Postojno, ne da bi napravila kake škode. Naši so Lahom obisk takoj vrnili. V petek, dne 7. aprila, ob jutranji zori, je oddelek avstrijskega zračnega brodogoja uspešno metal bombe na kolodvore gorajtalijanskih krajev Casarsa in Giorgio di Nogara (na Benečanskem). Od drznih letalcev, ki so se pri metanju bomb spustili nizko k dom, se trije niso vrnili — Pri Ločniku so naši dne 10. aprila sestrelili veliko italijansko letalo.

Zmagati ali umreti.

O junaško požrtvovalni domoljubnosti in globokovni pobožnosti slovenskih mladeničev pričajo lepe naslednje vrstice, ki jih je te dni postal vrl mladenič Franc Zupnik od Sv. Križa pri Mariboru z italijanskega bojišča svojemu župniku: Sprejmite, gospod, prigrizne pozdrave od svojega farana. Naznanim Vam, da smo po tridevni vožnji in po štiridnevem maršu dospeli na drug kraj, kjer bomo naprej nabijali verolomnega soseda. Naše geslo je bilo in bo: zmagati ali umreti. Zdrav sem, hvala Bogu, še vedno in to je najboljšo. Velikonočno spoved sem že opravil v neki lepi cerkvi na Kranjskem. Ob priliki Vam pišem kaj več.

Slovensko petje je veselje naših poveljnikov.

Franc Laufer, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor., nam piše z južnega bojišča:

Morda Vas zanima, kako se kaj počutimo v boju s polentarijem. Gotovo ste tudi prepričani, da naša služba ni lahka. A mi se kljub temu držimo trdno in hrabro. Korajžni slovenski fantje in možje smo dali že marsikatero polentariju po buči. Dosedaj še, hvala Bogu, zviti Lah ni imel sreče in smo tudi prepričani, da je bo imel odslej še manj. Ne pravi zaman naša pesmica, katera se večkrat glasi iz strelskega jarka: „Korajžni ste vi, korajžni smo mi, pa premalo je vas, da bi zmagali nas.“ Večkrat zapojemo si nekaj slovenskih, kajti naše petje je zmirom v veselje naših poveljnikov, kateri vidijo v nas Slovence zmiraj veselo in neustrašeno bojevnike za slavno Avstrijo. Žalibog, marsikateri pogumen mladenič je že dal tu svoje življenje za domovino. Tudi to nas veseli in dela kratek čas, da nas „Slovenski Gospodar“ večkrat obišče v strelskih jarkih. Upamo, da se vrnemo v svojo domovino kot hrabri zmagovalci. Srčne pozdrave iz tega skalnatga kraja do hiše mojih domačinov, vseh znancev in prijateljev! Obljubljamo, da ostane vedno zvesti Jezusu, Mariji, cesarju in domovini. — Franc Laufer, Anton Rola, Jožef Petrič, F. Murko od Sv. Ruperta v Slov. gor.; Franc Klemenčič od Sv. Martina pri Vurbergu; Martin Voda od Sv. Urbana pri Ptuj; Boštjan Hameršak iz Bukovec pri Ptuj; Ivan Habinger od Sv. Jakoba v Slov. g.

Rusko bojišče.

Z ruskega bojišča ni posebnih poročil. Manjše praske so se vršile edino na severu pri Naroškem jezuru. Listi poročajo, da je pričakovati v ruskem armadnem vodstvu zopet velikih sprememb. General Kuropatkin je baje pri carju zopet padel v nemilost, ker se ofenziva proti Hindenburgovim četam ni posrečila. Poročajo, da bo vrhovno vodstvo zopet prevzel general Ruskij.

Ob bukovinski meji.

Ze nekaj tednov je znano, da se v Besarabiji vršijo velike vojaške priprave Rusije. Ponovno se je poročalo o velikih zbiranjih ruske armade, ki hoče še enkrat poskusiti svojo bojno srečo ob bukovinski črti. Japonska je dobavila težke topove in francosko vojno vodstvo je dalo na razpolago častnike-inženirje. Zdi se, da je rusko višje poveljstvo še vedno mnenja, da se avstrijska fronta v Bukovini lahko predrže. Rusi napadajo posebno višino Bolzok severno od Brijana, ki se zadira v obliki velike zagozde v rusko fronto.

Carjev vlak v nevarnosti.

Rusko časopisje prinaša uradno poročilo, da je dvorni vlak, s katerim se je peljal ruski car, dne 15. marca ustavil železniški čuvaj, ker je bil vsled počene tračnice v nevarnosti, da skoči s tira. Ta slučaj se je pripetil med Petrogradom in Moskvo. O vzrokih se ne poroča ničesar; nasprotno se pa izve, da je ruski car daroval omenjenemu čuvaju srebrno uro in 100 rubljev.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom so Nemci na zahodnem bregu Moze zavzele kraja Haucourt in Bethincourt, in so svojo bojno črto potisnili na tem prostoru zopet za 4 do 5 km dalje proti jugu. Francozi so spravili na črto pri Verdunu, kakor pravijo švicarska poročila, čez 2000 novih topov. Artilerijski dvoboj, ki je že sedaj izredno srdit na obeh straneh, še bo torej v bodoče hujši.

Haucourt in Bethincourt.

Na levem bregu Moze so dne 7. aprila šlezijški in bavarski polki zavzeli dvoje močnih francoskih oporišč južno od kraja Haucourt. Poleg tega pa so zavzeli še celo sovražno postojanko na robu Termitskega Vrha v širokosti 2 km. Francoski protinapad se je izjalovil. Dne 9. aprila se je Nemcem posrečilo, da so zavzeli kraj Bethincourt (izhodno od Malancourta.) Ta postojanka je molela kot zagozda v nemško fronto na zahodnem bregu Moze. Poleg vasi Bethincourt pa so morali Francozi izprazniti še močno utrjene postojanke „Alsace“ in „Lorraine“ južnozahodno od tega kraja. Francozi so izgubili ta dan del fronte, 4 kilometre prostora od severa proti jugu. Dne 10. aprila so Francozi živahno napadali zavzete postojanke, a vsi napadi so se jim kravavo ponesečili. Stevilo ujetnikov znaša 36 častnikov in 1231 mož. Plen pa znaša 2 topova in 22 strojnih pušk.

Nizozemska.

Iz Nizozemske ni nikakih posebnih vesti, ki bi kazale, da bi se položaj poostrel. Zadnje vesti celo že pravijo, da se je razpoloženje precej pomirilo. Nizozemska vlada je izjavila, da hoče strogo varovati svojo nepristranost. Dne 18. aprila se bo pričelo strogo zaprtje nizozemske obali po angleško-francoskih ladjah. Nepristranske severne države hočejo v Londonu proti temu odločno protestirati.

Nizozemska ostane nepristranska.

Zastopnik nizozemske vlade je obvestil sv. Očeta, da je namen nizozemskih vojaških priprav izključno ta, da varuje Nizozemska svojo nepristranost in da za sedaj ni prav nobenega govora o tem, da bi Nizozemska posegla v svetovno vojsko.

Pred Valono.

Uradna pa tudi neuradna poročila o dogodkih pred Valono popolnoma molčijo. Italijanski listi poročajo, da Italija od dne 15. marca dalje ni izkrcala v Valoni niti enega vojaka. Nekaj italijanskih ladij je sicer prišlo v Valono, ali te so pripeljale samo živila in strelivo. Dva italijanska prevozna parnika so potopili avstrijski podmorski čolni. List „Mattino“ cenil število v Valoni se zdaj nahajajočih italijanskih čet na 40.000 mož. Srbov na 8000 in albanskih pristavev Esada na 6000. Te številke pa so v nasprotju z vsemi italijanskimi cenitvami.

Pred Solunom.

Iz Soluna se poroča, da so dne 10. aprila pričele zavezniške čete obstreljevati francoske postojanke ob Vardarju. Posrečilo se nam je, da smo zasuli nekaj prednjih francoskih strelskih jarkov. Praske med obojestranskimi patroljami in prednjimi stražami se vsak dan nadaljujejo. Tudi artilerija je že na obeh straneh prav živahno posegla v boj.